СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 71. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 26 березня, 1934. VOL. XLII. No. 71. Jersey City, N. J., Monday, March 26, 1934. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ЗАКОН ПРО ОБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт подав до відома свій лист до конгресмена Довтона, голови комітету для приходів, в котрому він заявляється за ухвалення проєкту закона, предложеного сенатором Вагнером і конгресменом Луісом про обезпечення проти безробіття.

Президент заявляється за те, щоб такий закон ухвалено ще на цій сесії конгресу.

На переслуханню перед цим комітетом ставав Своп, президент Генеральної Електричної Компанії, та заявився за відложення ухвалення цього закона, бо, мовляв, фабриканти почуваються, що вони потребують відпочинку перед новими видатками.

НОВИЙ ПРОЄКТ ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ ВОЖЕННЯ ПОЧТИ ПОВІТРЯМ.

ВАШИНГТОН. — У сенаті внесено поправки до законопроєкту Мек Келера й Блека в тому напрямі, щоби почту возили приватні підприємства, а до конкурсу на вожения могли зголошуватися теж ті підприємства, яким недавно це право відобрано.

Контракт на вожения почти має розтягатися на три роки. Остаточну контролю над воженням почти повітрям має виконувати комісія для міжстейтової торговлі. Про те, як влаштовані мають бути літаки, має рішати департамент торговлі. Військові летуни мають бути помічниками пільотів приватних підприємств.

ПРОПАГАНДА ЗА ПРИСТУПЛЕННЯ АМЕРИКИ ДО СВІТОВОГО СУДУ.

ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом для заграничних справ ставали багато свідків із заявами за приступлення Злучених Держав до таких міжнародніх інституцій, як Ліга Націй, а головно за приступлення до Світового Суду.

Між прихильниками приступлення Америки до Світового Суду були визначні діячі церковні, бизнесові, судові, шкільні, тощо. Вони домагалися якнайскоршого приступлення, аргументуючи, що без такого приступлення поворот світа до нормальних умовин неможливий.

Свідків за приступленням було так багато, що противники такого приступлення були сильно здивовані. Сила пропаганди, видно, зробила сильне враження на комітет. Припускають, що комітет видасть прихильну заяву.

НЕ СПОДІВАЄТЬСЯ ВІЙНИ.

НЮ ЙОРК. — Вилієм Дод, американський амбасадор до Німеччини, у своїй розмові з газетярами при висіданню з корабля „Манґгетан", котрим він приїхав з Европи, заявив, що він уважає війну в Европі за неможливу, бо маси в кождім краю настроєні проти війни.

ЦІКАВА ПОЧТОВА МАРКА.

ВАШИНГТОН. — З днем 1 травня почтовий уряд пустить в обіг нову 3-центову марку, на якій для відсвяткування Дня Матери буде відбитка славного образу Гвистлера, „Моя матір".

Гвистлер це один з найбільших малярів Америки. Жив він майже постійно в Англії.

Почта збирається вибити цих нових марок 200 мільйонів.

ЩЕ МОРСЬКА ГАДЮКА, І ТО ВЖЕ НЕ ОДНА, А ДВІ.

НЮ ЙОРК. — Моряки корабля „Мавретанія", що приїхав із Західних Індій та Центральної Америки, оповідають, що вони бачили коло Багамських островів дві морські гадюки.

Старший офіцир корабля оповідає, що як йому донесено про побачення потвори на морю, він не звертав на неї уваги, бож її побачив вперше капітан. Та за якийсь час потім до нього приходить другий моряк і каже, що на другій стороні корабля є друга гадюка. Він тоді вже став приглядатися й побачив на воді, майже коло самого переду корабля кілька чорних горбів. Він думав спершу, що це рибацькі сіти, й казав трохи звернути курс корабля. Як корабель підійшов ближче, потвора пірнула у воду й більше не виходила.

КОНГРЕС МУСИТЬ ВИРІШИТИ СПРАВУ УПЕРЕДЖЕННЯ ДО ЧОРНИХ.

ВАШИНГТОН. — Палата послів проти волі буде мусіти вирішити питання, чи Мурин-конгресмен має право входити до ресторану конгресу. Коли конгрес відмовився рішати цю справу, то Де Пріст, Мурин-конгресмен, зібрав 145 підписів серед конгресменів за поставлення справи на порядок дня.

Республиканець Сігер говорив у палаті за недопущення Муринів, і демократи з південних стейтів приплескували йому.

20 ОСІБ ЗАТРУЇЛИСЯ СВІТЛЯНИМ ГАЗОМ.

В гарнізоновому костелі в Кассель (Німеччина) трапився незвичайний випадок. Ото підчас богослуження тріснула рура, що нею доплив газ до центрального огрівання, наслідком чого затруїлися сильно 20 людей. Богослуження перервано і всіх затроєних відвезли до шпиталю.

ЗЕМЛЕТРУС У СКІЛЬЩИНІ.

В неділю, 4. лютого ц. р., десь біля 5-тої години ранку відчули мешканці Коростова, Козови і Оравчика легкі підземні потрясення, що тревали кілька хвилин. Найсильніще відчули землетрус мешканці Оравчика. Майже в усіх хатах дрижали шиби у вікнах, а в деяких хатах заваліли навіть печі. Також у Сколім відчули в тому часі легкі підземні потрясення. Є це перший того роду випадок у скільській окрузі.

ПІСЛЯ СТАВІСЬКОГО — ДАНОВСЬКИЙ.

Французький часопис „Же сі парту" сповіщає про новий фінансовий скандал у Франції, якого „героєм" є якийсь Дановський, „людина неозначеної національности", як пише часопис. Операції Дановського не мають вправді такого розміру, як операції Ставіського, всежтаки йому вдалося „зоперувати" 20 мільонів франків. В аферу Дановського є втягнені теж замітніші особи з французької адміністрації.

В р. 1924 Дановського засуджено на 6 місяців тюрми і виселення поза межі Франції теж за грошеву аферу. Але Дановський через своїх приятелів постарався тоді, що приказ його виселення був відкликаний. Небаром після того Дановський обманним шляхом дістав в трох французьких банках 20 мільонів франків.

Коли викрили аферу Дановського, суддя велів його арештувати. Але приятелі Дановського, що знали вже про рішення судді, повідомили його і Дановський утік за кордон.

„Же сі парту", пише, що „приятелем" Дановського, крім кількох визначних урядовців міністерства внутрішніх справ, був теж радник касаційного суду Фашо, якого тому три роки ранив у хаті молодий Альзатець. Тоді — каже „Же сі парту" — писали про Фашо усі часописи.

Той же Фашо був теж правним дорадником банку Дановського „Банк Коммерсіяль де Франс", бо Дановський — пише французька газета — як кожний більший аферист, мав теж „свій" банк.

ТУЗИН ЯПОНСЬКИХ СОРОЧОК ЗА 21 ЗЛОТИХ.

Японські товари приходять у щораз більших масах до Европи та заливають европейські ринки. Найбільше загрожені тепер европейські ткацькі вироби, бо японські товари є дуже дешеві. Так напр. в Австрії появилися тепер японські сорочки, які у Відні коштують по 1. злотому за штуку. Японські ткацькі вироби вдерлися теж уже до Чехословаччини. До Гамбурга прибули кораблі з японськими товарами, як порцеляна, шовк, забавки, ровери, тощо.

КОНГРЕС УХВАЛЮЄ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ФИЛИПИНСЬКИХ ОСТРОВІВ.

Сенат потвердив закон Тайдингза-Мек Дофія про надання самостійности Филипінцям. За внесок заявилися 68 сенаторів, проти — 8. Палата сенаторів не зміняла закона, ухваленого палатою послів. Президент заявив готовість підписати закон, як тільки йому подадуть його ухвалу в конгресі. На основі цього закона повна незалежність Филипин має бути заведена за яких 10 до 12 літ.

ПІДПАЛИЛА З ПІМСТИ.

У Волосянці, пов. Стрий, Олена Палій підпалила з особистої пімсти господарські будинки Федора Музички. Вогонь перекинувся на сусідні будинки, що й згоріли дотла. Палієву арештувала поліція.

„ЧЕРВОНИЙ ГЕНЕРАЛ" ПОСЕРЕДНИЧИТЬ.

Французький часопис „Ле Момент" повідомляє з Москви, що Молотов і Літвінов представили Сталінови аргументи, через які вступлення Совітів до Союза Націй було б дуже хосенне для міжнародньої політики Совітів. Переговори між Москвою і Женевою в цій справі мають відбуватися за посередництвом Еріота. Як відомо, Еріо їздив минулого року до Совітів. Коли повернувся до краю, представив життя в Совітах у рожевих красках, за що протисовітська французька преса назвала його „червоним генералом".

КЛОПОТИ З ПЕРШОЮ ПАРАСОЛЕЮ.

В Лондоні перебудовують тепер вулицю, названу іменем першого винахідника парасолі, якогось Гавая, і у звязку з цим лондонська преса подає цікавий опис, як поставилася лондонська публика в 1770 р. до появи першої парасолі на вулиці. Отож візники влаштували велику демонстрацію проти парасолі та кричали, що той „полотняний диводгляд" зменшить їм прибутки. Взагалі поводилися так агресивно, що власники парасоль мусіли ховатися, щоби не дістати часами камінюкою в голову. Прим. якийсь Француз приїхав був до Лондону і ходив у світлий день під парасолею, за ним ходила крок в крок юрба босячні і кричала: „Чому не візьмеш дорожки, чому, скупаро, не візьмеш собі лектики!" І того роду демонстрації повторялися так довго, аж поки, врешті не появилася така велика скількість парасоль, що її мав кожний багатший мешканець Лондону. Як бачимо, то кожна новість мала своїх ворогів.

ВІДВІЗ ТОВАР І ЗАПАЛИВ ХАТУ.

Абрум Лефкович, торговець у Сейкові коло Ужгороду, відвіз в ночі із свого склепу товар до своїх свояків у Доманинцях, а склеп обіллях нафтою і запалив. Не треба згадувати, що склеп був заасекурований і Лефкович серед нинішньої кризи хотів легким коштом дістатися до грошей. Та не вдалося. Не йде тепер ніякий гешефт.

ЗЛОДІИ — ЗАВЖДИ ЗЛОДІЄМ.

Михайла Крупчака, селянина з Великих Лучок, відвели до вязниці мукачівського окружного суду. Там його замкнули разом з Іваном Поповичем і Михайлом Мадудою, відомими мукачівськими злодіями. Товаришам Крупчака стало підозрілим, чому Крупчак так дуже пильнує свою шапку. Коли Крупчак сильно заснув, взяли шапку, обмацали і побачили, що там щось щелестить. Розпороли шапку й знайшли там 700 долярів. Гроші вийняли, поділилися, а в шапку наклали папіря. Крупчак мав якийсь поганий сон і встав, зараз хватив за шапку і, не зважаючи на те, що там папіря шелестіло, розпорол і побачив велике „преображеніє". Наробив великого крику. На дворі при роботі Поповича і Мадуду обшукали і гроші знайшли. Попович дістав за те 8, а Мадуда 6 місяців.

ЗА 5 ЛІТ НЕ ГОДЕН ВІДСЛУЖИТИ ПРИ ВІЙСЬКУ.

При 112 гарматнім полку в Мукачеві служить вояк Вайсер, а хоч від нарокування минуло вже 5 літ, він не годен вислужити своїх 18 місяців. Службу свою перериває частими кримінальами за крадіж і дезерцію, а як по відсидженню кари сповняє дальшу службу, то знову треба йти до криміналу. Тепер засудили його знову на півтретя року вязниці за крадіж і дезерцію.

Перед війною служив при 4 полку піхоти у Відні cідоволосий вояк, котрий 17 літ не годен був відбути своєї 3-літньої військової служби. Цей однак мав свою специяльність у робленню авантур і спротивлюванню військовим властям, і хоч по приказу з ним всі ніжно обходилися, то він всетаки мусів дістатися під суд.

ОБВИНУВАЧЕННЯ ПАТЬОХ ПРАВОСЛАВНИХ ЕПИСКОПІВ.

В звязку з численними розводами, яких уділяла масово православна консисторія в Польщі, з дорученння прокуратури відбулися ревізії в льокалях усіх консисторій у Польщі, при яких опечатали розводові акти і забрали для прослідження. Слідство виявило, що від 1931 р. варшавська православна консисторія дала біля 1,200 розводів. За один розвід побирала таксу пересічно по 500 зл., що разом творить поважну суму 600 тисяч зл.

На підставі переведеного слідства прокуратура виготовила акт обвинувачення проти пятьох епископів з митрополитом Діонізієм на чолі за переступлення урядової влади (§ 286 к. з.), за що закон грозить карою до 5 літ вязниці.

ЧЕРЕЗ УКРАЇНУ — ДО ВІДБУДОВИ РОСІЇ

ПРАГА (Чехословаччина). — В лютім виголосив К. Ковалев, представник Зєднаних Далеко-східніх Селянсько-Козацьких Угрупований", реферат на тему „Судьба Росії", або „Через Україну до віднови Росії". Саля, в якій відбувався реферат, була переповнена московською імміграцією. Українці не прийшли. Вони не сходяться з Москалями вже від років. Не стягнула їх на цей відчит московська реклама, якою заповідано, що буде на відчиті мова про можливість самостійности України та звільнення її від большевицького ярма. Та це все не спокусило Українців. Прийшли тільки кілька журналістів з обовязку дістати точні інформації, а крім них було ще кілька „малоросів" та „московських людей" з Галичини.

Референт змалював судьбу Росії дуже чорними красками. Сказав, що вона тепер розлазиться на окремі частини. Припускає, що для Росії може навіть наступити тепер кінець, як це сталося з тими народами, котрі колись заселяли теперішні її землі. В кращому випадку, говорив референт, Росія може втратити, хто зна на який час, свою державність. Спасення Росії вбачає референт в Україні. Україна, каже він, горить своїм патріотизмом, а разом з тим ненавистю до большевиків. Ось де причини українського сепаратизму та національного „шовінізму". Нашим обовязком є не тільки не перешкаджати Українцям у їх прямуваннях, а навпаки, ми мусимо допомогти їм. Ми мусимо разом з ними будувати „самостійну" Україну, бо тільки через Україну може відродитись наша батьківщина. А назви хай нас не лякають. Річ не в них.

Думки референта авдиторія зрозуміла цілком добре: „будувати самостійність України разом з Українцями до деякого часу, як це мало вже місце за часів гетьманування Скоропадського, а потім, кинути всі сили на відбудову „єдиної, неділимої".

Референт радив російським патріотам порозумітися за всяку ціну з Японією, ліквідувати большевизм і перекинути всю свою увагу і всі сили на Україну.

УКРАЇНЦІ В ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКІЙ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ХАРБІНІ.

ХАРБІН (Манчуко). — В січневій демонстрації манджурського і японського населення проти большевиків взяли теж участь Українці, які виступили зорганізовано, вийшовши з Українського Дому з жовто-блакитними повязками. На переді несено чудовий шовковий український прапор, за яким ступали пятками представники українських організацій. В поході несли плакати: „Де совіти, там смерть і голод", „Геть червоних катів", „Єднайтеся проти Совітів" і т. п. Це був перший від 15 літ публичний виступ Українців на вулицях Харбіна, що демонстрував їх національну солідарність і викликав у місті велике й надзвичайне враження.

СІЛЬСЬКІ КЛЮБИ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ХАРКІВ. — „Комсомольська Правда" нарікає, що на Україні є дуже багато „сільських клюбів", але вони існують тільки... на папері. От у новомиколаївськім клюбі є гармонія, мандоліна і балалайка, але ні на одному з тих інструментів не грають. В коростівському клюбі лежать 20 інструментів, прикурені порохом. Подібно мається справа й з іншими клюбами.

ЖЕРТВУЙТЕ НА ПАСКУ ГУЦУЛЬЩИНІ.

ЛЬВІВ. — Українські часописи під Польщею накликають громадянство ратувати голодуючу Гуцульщину. Лунає клич: Жертвуйте на паску Гуцульщині.

НАШІ ПЛАСТУНИ НА ЗАКАРПАТТІ.

ПРАГА. — Дня 18 лютого відбувся зїзд провідників українського Пласту на Закарпатті. Зі звітів було видно, що ніякі перешкоди не всилі спинити розвою Пласту. Пластуни на Закарпатті вже мають свою власну площу під табор у Солочині та до розпорядимости площу в Апші.

ДАЛІ ПІДДУРЮЮТЬ ЛЕГКОВІРНИХ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Деякі румунські угрупування накликають тепер до румунсько-українського порозуміння. Гр. Юніян, бувший міністер і провідник румунської селянсько-радикальної партії, перебуваючи в Чернівцях, сказав меншостям, себто й Українцям, таке:

„Ми не думаємо зробити з усіх національностей краю одну національність. Ми знаємо, що мову і релігію кождої національности треба поважати. Це їх добро від Бога й люди не мають права їх нищити". Такі гарні слова Українці вже нераз чули, особливо в часі виборів, але все кінчилося дос... на словах.

ЯК БУВАЛО.

МОСКВА. — Як з кождою весною, так і тепер большевики розтрублюють по світі, що весняні засіви заповідаються якнайкраще.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

САМІ СЕБЕ ПОБИВАЄМО

Щоби виграти боротьбу з нашими ворогами, треба в першу чергу звести боротьбу з нашим власним нутром і з тими поганими рисами нашого характеру, які не дають нам зрости в силу. Найбільшою такою руїнницькою нашою прикметою є зависть. Вона доводить до того, що ми не конкуруємо між собою на ріжних ділянках, а тільки не допускаємо взагалі до розвою нашого життя. Нас болить, коли сусід розробляє бизнес. Один робітник завидує свому товаришеви, коли він заробить за важку працю кілька долярів більше від нього. Навіть товариство болїє, коли інше товариство розвивається і виказує більшу від нього активність. Успіх другого нас давить, а не радує.

От недавно піднесено в краєвих газетах глупоту нашого зле зрозумілого клича попирати свої кооперативи. Там, де є місце для кількадесятьох українських склепів і для кількадесятьох українських бизнесменів і їх родин, є звичайно одна кооператива й ми вважаємо зрадником того Українця, котрий отвирає свій склеп, бо, мовлявь, він підкопує свою інституцію, хоч у тім самім часі й місці істнують десятки жидівських і польських склепів, які жиють виключно з українських покупців.

У нас в Америці є теж повно місця для ріжних бизнесменів, для ріжних артистів, на ріжні організації й на всіляку іншу працю. Ніде нема переповнення. Навпаки, всюди великі недостачі. Вистарчить тільки поглянути на нашу організацію, її 40-літню величезну працю і її осяги, щоби переконатися, що ми осталися під організаційним оглядом ще дуже позаду. І от тому саме з приводу ювилею Союза хочемо трохи зрушити нашу імиграцію і дати їй змогу створити щось дійсно величнього й могутнього, яке заімпонувалоб нам і чужим. Ми свідомі того, що в рядах У. Н. Союза маємо вироблених, завзятих і характерних народніх робітників, які добре розуміють вагу теперішньої переломової хвилі й бажали би з цілого серця піднести У. Н. Союз до властивих вершин. До тих щирих робітників належать у великій мірі в першу чергу відділові урядники, а зокрема відділові секретарі та поодинокі члени. На них спочиває навіть свого роду обовязок використати ювилей У. Н. Союза для зросту нашої організації. Вони це розуміють і беруться до роботи. Але на жаль, як нам доказують факти, та робота стрічається з перешкодами й інтригами з боку урядників і членів по відділах, і то головно через ту марну винагороду, яка призначена секретарям за їх працю. Це прямо соромно підносити. Але воно так є. Звертаємо увагу на те погане явище. Хай воно теж негайно і всюди буде зліквідоване як рабський, не американський і не український обяв.

ПРОБЛЄМА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ

Це не буде сказано забагато, коли зважимося на твердження: „За 20 літ на західньо-українських землях житиме цілком нова українська раса". Цілком новий тип української людини. Цей новий Українець твориться постійно, скрізь; він іде і його приходу вже нині не припинити. Насуваються питання: Хто він, де, який? В чому полягає його новість і ріжність? Бо й це є певне, що він буде і по силі умов повставання і розвитку навіть мусить бути основно ріжний від давнього типу тутешнього Українця. Це таксамо на суспільній „горі" як і на „низах". От що важне: Цей новий Українець твориться масово як загальний суспільний тип, а не поодиноко. Власне в масовости явища лежить вся його суспільна вага. Але його нині в масі таксамо не видко, його ще таксамо не помічується, як не помічується росту молодого ліса, коли дивитися на картину ліса згори. Вид заслонюють корони старих, хоч і спорохнавілих у середині дерев. Аби процес нарастання цього нового елементу бачити, треба дивитись з низу, а радше зі середини. Нинішний стан є попросту той, що пануючий у нас старий тип життя не дає тим новим силам й елементам прийти до властивого оформлення і вияву. Це помітно майже на всіх площинах нашого збірного життя. Отже таксамо в ділянці господарській, культурній, як теж і організаційно-політичній.

Світова війна, переворот і прихід Польщі є історичним межовим стовпом, котрий зазначує завмирання старого й народжування нового типу українського життя. Даремне наша стара інтелігенція — і не тільки вона одна — думала й сподівалась, що поталанить повести справи так, що усе поверне до давного порядку й залишиться „по старому". Але прихід Польщі виявився чимось більше, ніж тільки заміною шильдів. Польща стала на наших землях справді „новою дійсністю". Ота „нова дійсність" викликала на нашім грунті нові господарські і політично-суспільні процеси, і також цілком непередбачені для самої себе — і для нас — наслідки.

Ті процеси помітні нині це найбільше виразно на нашій суспільній „горі", серед верстви, яку принято називати збірним імям інтелігенції. Наскільки до війни й перевороту загальний тип нашої інтелігенції був дуже одностороний і однородний, наскільки теж нині під тим імям криються два соціяльно ріжні елементи. Говорить само за себе вже хоч би таке протиставлення: давніше це були — авскультанти, адіюнкти, супленти, доценти, директори, професори, інспектори, контрольори, судді і інші радники — а нині це є: шофери, сировари, люстратори, кооператори, журналісти, диригенти, адміністратори, агрономи і безліч інших типів працьовників - організаторів, котрі ще навіть не встигли витворити для себе й для типів своєї праці відповідних назв.

Ділить ті дві групи щось одне, але й засадниче: В той час, коли давніший тип інтелігенції був безпосередно зв'язаний при обслуговуванні держави і від неї матеріяльно залежний, то цей новий тип є занятий організаційною роботою безпосередно серед українських мас і є матеріяльно від держави незалежний. Щойно ця нова інтелігенція є здібна організувати свої життєві економічні підстави без посередництва держави, в безпосередній зустрічі з українськими масами. І саме ота економічна залежність чи незалежність від держави, праця для держави чи поза державою, рішає радикально про ріжну життєву поставу одного і другого типу цеї інтелігенції.

От що сталось засадниче з приходом „нової дійсности": широко отверті ворота, що за Австрії вели наших людей до посад при державі і до місць при державнім жолобі, зістали враз і одним ударом наглухо затріснуті. Нова влада мала доволі своїх власних, політично певних людей для тих місць і функцій. Побіч низки інших моментів треба завсіди мати на увазі також соціяльний підклад, що його мало українсько-польське змагання в 1918 р. Змисл цеї війни увидатнюється особливо яскраво, коли мати на увазі також всі ті десятки тисяч місць і посад ріжного типу, що їх нині на Західній Україні займають в подавляючій мірі родовиті Поляки.

У всякому разі, чимало українських елементів зі старої інтелігенції станули враз перед закритими воротами до колишньої галицької урядової Беотії. До цього ще система нашого шкільництва кидала безупинно на ринок праці все нові й нові сили і людські „вишколені" кадри. Держава перестала кормити і давати при собі приміщення всім тим багатьом старим і новим українським силам. Щось треба було зі собою робити, десь „пристроїтись", знайти якийсь хліб і заняття. Але нічого не приходить задармо. Довелось самим собі, власною починівістю й промислом організувати спроможности заробітку і прожитку. Природа взагалі й також соціяльна природа людських збірнот не знає занепаду енергії. Якась соціяльна енергія, здавлена в одній місці, неминуче мусить пробитись на поверхню в зміненій формі в іншім місці. І це не так то вже був якийсь спеціяльний український патріотизм, як радше й передовсім соціяльний примус, що ось, після відсунення маси освічених українських елементів від можливостей заробітку при державі, на нашім грунті буйно почала розгорнатись напр. кооперація. Але не тільки вона. Редуковане старе й наростаюче нове учительство мусіло братись за організування „Рідної Школи"; той чи інший студент фільософії, що стратив можливість зробитись гімназійним професором, робився урядовцем місцевої „Просвіти", її люстратором, організатором мандрівних бібліотек і т. п. Ті приклади можнаб ще і ще помножувати.

Витворилась ось так на нашім грунті соціольогічно цікава ситуація. Багатьом вона видається трагічна. А власне: наскільки на горі зникла можливість жити з держави, настільки теж з українських низів зявляюсь щораз більше людських елементів, яких наше село і давного типу селянське господарство не могло вижвити. На наших селах робилось і далі робиться щораз тісніше. Людей прибуває. Земельна реформа, котра мала би дати надвишці українського сільського населення землю і хліб, нині більш нездійснима, ніж була колись. Не на цеж польські дідичі Польщу будували і за неї бились, аби аграрну реформу робити і маєтки в українські руки збувати. Та й навіть аграрна реформа, хочби прийшла, голоду землі не заспокоїть, бо поперше всіх таки не обділиш, а по друге, є щось таке в грі, як кольоністи. Отже більш, як колинебудь, панує на нашім селі тенденція посилати свою безробітну й безхлібну людську надвишку до міста, а особливож — вчити дітей якогось фаху і справляти на інший шлях проживання.

Але куди ж з усім тим подітися? Держава на хліб не приймає, чужа фабрика теж ні, ані торговля, ані ремесло. Проте: якась енергія, здавлена в одній місці, всеєтаки оформлюється й виявляється в другім. Голод землі, неоздібність вижвити свої родини старим способом господарки примушують наше село братись за інтенсифікацію сільського господарства. От що стається: сільська дитина, посилана колись до міста вчитись на „пана", не приймана тепер на державну посаду, вертається на село знов, але вже в постаті агронома чи кооператора. З ним зявляються нові поняття: молочарство, яйчарство, організація збуту сільських продуктів, раціональна управа грунту, меліорація, комасація то що. Але все це хтось мусить робити, організувати. Починаючи від справника на якійсь там сільській сметанковій стації, а кінчаючи на людині, що на самій горі калькулює висилку вагонів масла за границю, все це обіймає низку людей, цілу організаційну сітку фаховців і працьовників. Зявляється кадра людей, котрі перед десятком літ ще не було. Це є передовсім соціологічна закономірність, що ось наш безробітний інтелігент чи півінтелігент, придивляючись вигадови нашого грунту відкриває те, чого не бачив, коли ще була перспектива на державну посаду, чисцить і вичислює, що стільки то і стільки десятків мілонів золотих зарабляє щорічно на нашій землі на яйчарстві жидівський гандляр. І цей наш відсунений від прожитку з держави чоловік приймається, мусить принятись і за це діло, так як взявся за молочарство, а ті десятки мілонів повернене виключно в українські руки. Далі він побачить, що це саме є зі збіжем, мукою, леном, безрогами, з кожним масовим сільським продуктом. Він починає думати „категоріями" млин, тартак, різня, пекарня, тощо. Він не має на все капіталу і тому все те йде поволи, але вже йде.

Ота „інтелігенція сільського господарства" вміщує осьтак в собі низку понять: організація поліпшення й повищення сільської продукції, організація її збуту, організації відповідного кооперативного капіталу, врешті осередна організація цілости. Те слово „організація" значить тут: десятки тисяч людей, які це роблять, будують функціонування цеї великої господарської машини з низів аж до гори, справу знають, вміють, розуміють, вчаться того. Ті люди, не конче „інтелігенти" з патентами — це нова українська інтелігенція.

(„Перемога").

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ
(за лютий 1934)

І. ПРИХІД:

З перенесення		$ 108.12
Прихід у лютім		2,052.87
Разом		$2,160.99

II. РОЗХІД:

а) Висилка до Краю:		
1) Визвольна боротьба	$1,000.00	
2) Рідна Школа	430.00	
3) Інваліди	150.00	
4) Політичні вязні	80.00	
5) Протиголодова акція	130.00	
6) Читальня в Цеброві	103.00	
7) Письменникам	85.00	
8) „Просвіта" у Львові	25.00	
9) Рідна Школа в Кореличах	20.00	
10) Пересилка і листи	13.54	2,036.54
б) Удержання канцелярії		25.00
Разом		$2,061.54

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Загальний прихід в лютім 1934	$2,160.99
Розхід	2,061.54
Остається в касі Обєднання з кінцем лютого 1934. р.	$ 99.45

Обєднання Укр. Організацій в Америці.

НЕ РАБИ МИ...

Не раби ми, а местники стоптаних піль,
Що даремно визойкують гнів свій і біль,
Що мечем їх зорав як займанщину Лях,
Що посіяв отрую на наших землях,
Що хати нам обдер, Мазурів насадив
На квітчасті луги, у пахучі сади,
Що зганьбив нам сестер, яничарів з братів
Він у школах гадючих зробити схотів...
Ми местники пошарпаних нації прав,
Ми борці, що зродились у гуркіт заграв!

(„Сурма").

ВІДПОКУТУВАВ
(Оповідання з козацьких часів).

(4)

Дівчина прискочила до огню і стала роздувати. По хвили спалахкотів огонь. Запривода взяв зпід дверей пару грубих патиків і докинув до огню.

— Чи старого лишимо тут? — спитав Запривода.

— А чомуж би ні? Він вже не є небезпечний. Всеж таки ножа не лишити йому.

— Його ніж під порогом.

— Дайте сюди!

Дівчина подала Дарчанови кінджал батька. Сей сховав його під свою кульбаку, ліг на коц головою на кульбаці, накрився свиткою. Так ліг також Запривода. Дівчина лягла по другім боці хати коло мами. По хвили в хаті панувала мертвецька тишина.

Коли так всі смачно спали, пустився зливний дощ. Греміло, блискало, та в хаті ніхто не пробудився.

Перша, як що днини, так і нині пробудилася дівчина. На огнищі розгорнула попіл, вигорнала решту грані і роздула огонь. Доклала дров, до казанчика налляла води і пішла доїти корову.

Хоч дівчина силкувалася всю ту роботу робити тихо, то всеж таки десь колись стукнула. Дарчан, що мав дуже легкий сон, збудився і вийшов з хати, щоби побачити, яка погода.

Небо знов було цілком погідне; чистісенькe, без одної хмаринки. І око бачило, і у воздусі чути було, що то початок довго тревалої погоди.

— Неначе нарошне для нас обох, — погадав собі Дарчан — Хоч я до дощів привик, то всеж таки їзда в погоду миліша, як в слоту.

І Заприводa розплющив очі. Глянув у той кут, де звалив був Мікулу, і здивувався, що він ще лежить в тім самім місці і так, як упав був. Ані рушився.

— Хіба вмер? — погадав козак і підійшов до лежачого — Ні, дихає. Тяжко, та правильно.

Вийшовши перед хату, Заприводу кортіло спитати товариша, чи не бачив, куди пішла дівчина. Та йому соромно було, бо Дарчан певно висміяв би його. Пішов до потока за хатою і за городом, щоби умитися і зілляти голову зимною водою. Відсвіжившися, пішов назад до хати. По дорозі роззирався, чи не побачить де дівчини.

— Чи сховалася перед мною? — погадав, коли заглянув до загороди, де стояла корова.

Дівчини не було там, бо вона на корову вже видоїла, молоко занесла до хати, перелила до горшка і поставила на триножку над горшком. Сама знов вийшла з хати. Взяла з хати направо, коли Заприводa надходив з противної сторони і зза лівого угла вийшов саме в хвили, коли дівчина вже щезла за правим углом.

Коли Запорожець увійшов у хату і побачив молоко на огни, зараз назад вийшов. Завзявся знайти дівчину ще заки буде готове снідання, бо знав, що зараз по сніданню Дарчан піде по коні і треба буде відїхати.

— Може вона тепер пішла до потока? — погадав і пустився туди.

Там, де Заприводa перед хвилею мився, не було її.

В сім місци з хати найближче до потока, тож вона, ідучи по воду, або митися, повинна би сюди прийти, — думав козак. — Треба шукати деінде

Вже хотів вертатися, коли побачив витропану стежку в траві попри кущі, що саме тут росли купкою коло потока. Обійшов ті кущі і потім їх боці побачив дівчину, що сиділа коло малого жерельця, яке спливало до потока. Коло неї стояв збанок. Сиділа на землі, обійнявши коліна руками, і вдивлялася, як якась пташка то поринала у воду, то вискакувала і стрясала з себе воду. Що хтось надходить, не чула, бо по мягкім грунті козак ступав цілком тихо. Аж коли поклав руку на її рамя, стряслася і підвела до нього очи. Побачивши, хто се, закрила лице долонями.

— Яка вона тепер гарна! — погадав козак. — Зачесалася. Не така розпатлана, як вчера була. А як жалісно і нещасливо глянули на мене ті її великі карі очи, коли несподівано побачила мене!

— Бідна моя! — промовив, бо щось треба було сказати, та не знав що.

Вона підвелася і стояла коло нього з очима впяленими в пальці своїх ніг. Її очей він тепер не бачив, лиш довгі чорні вії. Приступив ближче до неї, обійняв рукою її стан. Його рука чула биття її серця. Будьтоби успокоюючи як дитину, сказав:

— Ти, дитинко, мала справді страшну ніч. Я міркую собі, яке пекло в твоїй молодій, чистій душі. Часто у вас буває таке?

Дівчина захлипала. Запорожець пригорнув її до себе, сильніше притулився до неї. Вона не відпихала його, не відсувалася від нього. Нарешті сказала тихцем:

— Сего життя довше не видержу. Батько пе і шаліє щораз гірше. Прийде до того, що вбє маму і мене. Волю саму втопитися!

— Може би яка сила відвічна його пити так... Нема тут такої розумної знахорки, що має зілля на всякі потреби?

— З мамою побалакай. Може мама вгамує його...

— Мамо? Бо що мама також пе. Ніяка балачка з нею не поможе... На добавок, як би мама не пила, то тато не був би такий небезпечний, коли впється. Прийшовши до хати він би, не займаючи нікого. То може мама визвала вчерашню бучу?

— Мама, бо сказала батькови якесь слово, котре його розбісило. Так звичайно буває, коли обоє пяні. Мама розсердить батька і тоді він не тямить себе, не знає, що робить.

— Ти не маєш тут жадного приятеля? Нема тут нікого такого, що бодай тебе обезпечив би перед побоями і ножем твого власного батька?

Заприводa питав так, щоби дівчина виговорилася, як має якого парубка. Він конче хотів знати, чи її серце ще вільне.

Голос козака був мягкий і дрожав. Пригорнув дівчину до себе ще сильніше і нахилився над її головою. Чув, що вона сильно своє голову сильно притиснула до його груди.

— Не маю нікого, — відповіла сумно. — І годі тут мати когось. Хто тут може стати в обороні бідної дівчини? Сусідів маємо не багато. Вони не ліпші, як тато. Вони й бояться його. Ніхто не схоче зробити собі з нього ворога... Я думаю, дуже нещасливa!

В душі Запорожця кипіла боротьба. Йому годі було рішитися. Лиш мимохіть схилив голову. Його уста доторкнулися її волосся. Не знаючи, що робить, поцілував її в голову.

Почув, що в його руках ціла дівчина стряслася. Була від нього нижча на голову. Ту голову, до сеї хвилі сперту на його груди, тепер обернула лицем до гори і горіючим поглядом глянула в його очи. Її уста склалися так, що ніхто не мав би сили не поцілувати їх. Поцілував.

(Далі буде).

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член 91 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі стали мені великою помічю у моїм тяжкім положенню. Також дякую місцевим урядникам за їх труд. Кличу тих Українців, що ще не належать до нашої організації, щоби вступали негайно і вписували своїх дітей, бо тільки своя рідна організація поможе вам у біді. Бажаю якнайкращого розвитку У. Н. Союза у цім ювилейнім році.

Василь Маціринський.
Мекіз Ракс, Па.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ВЖЕ УКРАЇНА НЕ БУДЕ ГОЛОДУВАТИ.

У Москві відбувся прекрасний бенкет для американських газетярів. Очевидно, бенкет улаштував большевицький уряд. Бенкет відбувся в колишній палаті мілionера Морозова. Страви подавали в царській посуді. Двацять прислужників у лібері подавали їжу... Опису цеї їжі, поданого большевицьким симпатиком Дюрантієм у „Ню Йорк Таймсі", без словаря не можете зрозуміти. Московський кавяр. Холоджена водка. Український борщ. Кавкаське вино.

Тепер уже скоро прочитаємо донесення, що в цілій Росії нарід їсть подостатком. Що ні в Москві, ні на Україні, ні на Кавказі нема голоду. Якби навіть не було хліба в Москві, то можна намагати кавяром. Якби не було хліба на Україні, можна намагати борщем...

За старою рецептою французької королеви з французької революції. Коли юрба кричала „хліба, хліба хочемо!" — французька королева сказала: „Гм! Дивні люди! Та якби я вже не мала хліба, то взяла би собі булку з маслом".

РІВНІСТЬ ПО МОСККОВСЬКИ.

Тимчасом, як Україна просить хліба, Москва відповідає їй так, як цей скупий дука в українській анекдоті до жебрака, що просив хліба:

„Що? Хліба? Не бачиш, що хліба не маю? Самий пирогами намагаю!"

СТАРИЙ І НОВИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМ.

Американський економіст Кларк Формен у своїй книжці „Новий інтернаціоналізм" виказує ріжницю між старим і новим інтернаціоналізмом.

Старий інтернаціоналізм пробував організувати ввесь світ, скасувавши всякі націоналізми. Коли це показалось неможливим, нові інтернаціоналізми пробують організувати світ, признаючи кождий націоналізм.

Подібний досвід мало людство і з релігіями. Перше кожда релігія пробувала навернути ввесь світ, а коли це показалося неможливим, кожда пробує робити свою роботу в своїх межах, признаючи інші.

ЩО КРАЙ, ТО ОБИЧАЙ.

Один модний ресторан у Ню Йорку пошукує в газетах красавиць на ресторанну обслугу. Оголошення подає, що робота ідеальна: короткі години, гарна заплата. Одначе кожда кандидатка мусить бути красавиця; а що таке красавиця, це оголошення описує докладно. Між іншим вона має мати 5 стіп 6 цалів висоти, а важити 118 фунтів. Це, на наше розуміння краси, дівчина, що стільки важить при такій висоті, виглядає, як мотовило. Вона має мати руде волосся. В Українців руде волосся це признака тілесної бридоти та безсумнівний доказ злісної вдачі... Тисячі літ досвіду навчили інші народи інакших поглядів.

Хто має слушність? Чи ми, чи „нордики"? Чи може просто ніхто? Чи може загального мірила краси нема, а красне не те, що красне, а те, що кому подобається?

ЗВІДКИ СМІХ?

Хтось там дивувався, що нюйорський мейор наражується на втрату поваги, бо сміється. На це мейор Ля Гвардія, кажуть, сказав:

„Якби я не сміявся, то збожеволів би. І ви теж збожеволіли, якби подивилися на декотрих з моїх олдерманів".

Німецький фільософ Ніцше сказав: З усіх звірів тільки один чоловік сміється. Чому тільки він? Чи не тому, що він один може так терпіти, що мусів придумати сміх, щоби могти витримати біль?

ПРОТОКОЛ

З річного засідання головного уряду Українського Народного Союза, яке відбулося в днях 19 до 24 лютого 1934 року в домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Гренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

(7)

У списі членів відповідно до їх кляс обезпечення зауважуємо, що в клясі Т було з кінцем року 8,754 членів. А як уже було попередно згадано, то зі старого до нового роду обезпечення перейшли 9,276 членів. Отже показується, що число перенесених зменшилось уже в новім роді обезпечення на 522 члени. З того числа мала частина перейшла на безплатне продовження, а решта зістали суспендовані. Ті члени, що їх суспендовано, забрали позички на свої грамоти, а потім покинули організацію. Вони не зужили позичок на ту ціль, на яку позичка є призначена, а саме на заплачення вкладок, але, діставши позичку, зараз покинули У. Н. Союз. Очевидно, дотичні відділи мусіли таких членів суспендувати за неплачення вкладок, бо нічого іншого не могли з ними зробити. Впраді між тими членами були такі, що стояли дуже коротко в організації, а тимсамим мали призбирану ще незначну резерву, яка не вистарчала їм на плачення вкладок на протяг того часу, в якому вони самі, знайшовшись у важкому матеріяльному положенню, не мали звідки належностей оплачувати. Та треба також ствердити, що згідно з повідомленнями, які головна канцелярія отримувала від відділових секретарів, було багато і таких членів, які вимінювали свої грамоти тільки на те, щоби забрати позичку й покинути організацію. Ясним є, що такі члени поступають нерозважно та без зрілої застанови щодо будуччини, бо, забираючи тепер тих кілька чи кількадесять долярів, вони таким кроком кривдять самі себе, а зокрема кривдять свої родини, полишаючи їх часто без найменшого забезпечення на випадок смерти такого члена. Бо саме в теперішніх часах обезпечення є більш потрібне, ніж було в часах добрих заробітків і певности праці. Воно є сьогодня життєвою конечністю. Хто полишає тепер своє обезпечення, той на випадок своєї смерти відбирає своїй родині нераз одинокий спосіб поратунку. Такі члени звичайно ще ставлять до організації якісь спеціяльні претенсії. Вони своїми домаганнями додають непотрібної праці відділовим урядникам і головній канцелярії. Вони домагаються від відділових секретарів, щоби висилали в їх справі до головної канцелярії, а часто і самі звертаються впрост до головної канцелярії. Затягнувши позичку на свою грамоту та забравши всю грошеву резерву, вони не тільки що не платять своїх вкладок, але ще жадають, щоби перенести їх на виплачене обезпечення, або на безплатне продовження. Отже хотіли би дістати гроші, не платити вкладок, а в додатку ще мати безплатне продовження. Очевидно, що У. Н. Союз таких домагань сповнити не може, а головна канцелярія мусить витрачувати даремно час на відписування листів і на пояснювання, що це неможливе виконати. Та добре бодай є, що таких членів нема більше як якихсь пять процентів, бо 95% членства розуміють вагу свого обезпечення і держаться його всіми можливими способами, покидаючи організацію хіба в крайніх випадках; хіба тоді, як уже всі їх засоби вичерпані.

У. Н. Союз старався помагати членам, як тільки можна було і як на це позволяють закони асекураційних властей та статут організації. Тисячі членівуратовано від утрати членства через уділювання позичок. Коли якийсь член жадав, наприклад, безплатного продовження, то заки таку трансакцію переведено, я звичайно з боку головної канцелярії переписувався з секретарем дотичного відділу, щоби вплинути на такого члена та переконати його, що безплатне продовження не дає властивого забезпечення для родини члена. Бо коли скінчиться термін важности безплатного продовження, то з ним кінчиться й обезпечення. Що також листи осягали часто свою ціль, то про це свідчить мале число тих членів, що перейшли на безплатне продовження. Те число виносить 40, а на протязі останніх 6 місяців головна канцелярія дістала кількасот просьб про перенесення на безплатне продовження. Отже великий процент членів дався переконати, що таки краще і користніше оставатись на далі правосильним членом організації, ніж користати з безплатного продовження.

У звіті зауважуємо далі, що 33 члени відійшли в вартісними зворотами в готівці. Це були переважно члени, які відразу вступали до нових родів обезпечення, обезпечуючи себе в клясах Е, Р, О і W. У виплаті готівки в тих клясах головна канцелярія не робила ніяких обмежень, але коли вже йшло про вартісні звороти в готівці тим членам, які перейшли зі старого до нового роду обезпечення, то головний екзекутивний комітет стояв і стоїть на тому становищі, що нову реформу введено не на те, щоби, видаючи звороти в готівці, тимсамим помагати таким членам покидати організацію, але що ту реформу впроваджено головно з тою думкою, щоби помогти членам удержатися при членстві. І таку поміч У. Н. Союз дає, бо уділяє позички на плачення вкладок.

Молодечий Департамент. .

Рух членів Молодечого Департаменту за 1933-тий рік представляється так:

З початком січня 1933 року було в У. Н. Союзі всіх дітей	12,015
В 1933 році принято нових	432
Принято наново	752
Принято з переступними листами	157
Принято з інших кляс	9
Разом	13,365
В 1933 році суспендовано	1,828
Відійшли з переступними листами	170
Відійшли до інших кляс	9
Відійшли до повнолітніх членів	1,671
Відійшли на безплатне продовження	50
Померли	25
Рззом	3,753
Отже з кінцем 1933 року було всіх дітей в У. Н. Союзі	9,612
З того числа в клясі І. Молодечого Департаменту було обезпечених	8,233
В клясі ІІ. Молодечого Департаменту	1,379

Як бачимо з повищого звіту, то з початком 1933 року було в Молодечім Департаменті 12,015, а з кінцем того року вже тільки 9,612 членів. Отже число дітей на протязі 1933 року зменшилось на 2,403 члени. Та це не означає, що У. Н. Союз стратив усі ті діти, бо під рубрикою членів, що відійшли з Молодечого Департаменту до старших, знаходимо, що 1,671 дітей відійшли до повнолітніх членів. Та всеж таки убуток був. Властива страта в членах Молодечого Департаменту виносила 732. Коли порівнати утрату 732 членів у 1933 році з убутком членів у попередньому році, коли убуток у 1932 році був подвійно більший, бо виносив біля 1,400 членів, то порівнання з попереднім роком вийде в користь 1933 року. Та це нас не може потішати, бо фактом є, що в 1933 році ми стратили 732 членів Молодечого Департаменту. Певно, що депресія причинилась у великій мірі до того убутку, та всеж таки при збільшеній активности всіх членів та при кращому розумінню ваги обезпечення зі сторони родичів, то навіть у таких часах його можна було оминути. Бо коли взяти під увагу, що У. Н. Союз має близько 400 відділів і колиб кожний відділ був вписав тільки по двоє дітей більше на протязі того року, то вже страти не булоб. І коли нам усім, Союзовцям, залежить на тому, щоб У. Н. Союз зростав у силу, то тоді в нашій організації не може бути місця для такого слова, як „убуток". Бо звідкиж прийде та сила, коли втрата членів мала би продовжатись? Це є надзвичайно серіозна й важлива справа, якої вже дальше не можна легковажити, але над якою треба дуже застановитись і ділати. 21,000 дорослих членів мусять усвідомити собі той факт, що на довгу мету ніякий асекураційний бизнес не може проспервати без відповідного прибутку нових членів. Отже у власному інтересі кожного члена є, подбати, щоби ряди Союзових членів більшали. Цього вимагає його вложений гріш, його вложена дотеперішня праця. Зарадити такому станови можуть тільки самі члени, вписуючи свої діти до Молодечого Департаменту У. Н. Союза. Бо якраз члени Молодечого Департаменту становлять ту основу, на якій ціла організація буде свою силу, своє існування. Як сильною і кріпкою буде та основа, такою буде сама організація. Бо кожний приєднаний член до Молодечого Департаменту приносить для організації подвійну користь. Насамперед він збільшує ряди Молодечого Департаменту, а опісля, осягнувши 18 рік життя, він стає тою резервою, яка змінює ряди повнолітніх членів. І коли мова про вписування дітей до Молодечого Департаменту, то тут уже ніхто не може нарікати і не може сказати, що це обезпечення є задороге, або що воно не признає належних привілеїв. Бо кляса І. і кляса ІІ. Молодечого Департаменту дає своїм членам такі корисні умови, якими У. Н. Союз може похвалитись. Кляса ІІ. признає членови такі привілеї, як наприклад: безплатне продовження, виплачення обезпечення і вартісні звороти в готівці. А кляса І., хоч у ній нема вже згаданих привілеїв, то завдяки ухвалі 18-тої конвенції У. Н. Союза признає членови при його переході до старих членів значну частину вплаченого гроша, а в багатьох випадках навіть увесь вплачений гріш, коли наприклад, дотичний член був тільки пять років у Молодечому Департаменті, — на конто його вкладки в першому році членства між повнолітніми членами. Отже застановившись добре над згаданими привілеями і користями з членства в Молодечому Департаменті, ми повинні прийти до переконання, що правильне і властиве місце забезпечення для наших дітей є У. Н. Союз.

(Далі буде).

Жінка (до чоловіка): — Скажи мені, Петре, відкіля то береться стільки порожних фляшок у нашій пивниці?

Чоловік: Я не знаю. Я ще в мому життю не купив ніодної порожньої фляшки.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

"THE UKRAINE—A PROBLEM IN NATIONALITY".

Перешукуючи за книжками в книгарнях, попав я на книжку п. з. The New Europe, by Arnold Toynbee. New York: E. P. Dutton & Co., 1916. Ця книжка має один відділ про Українців п. з. The Ukraine — a Problem in Nationality, де автор переповідає і виясняє імя „Україна" з фільольогічного боку, обширно пояснює переслідування Українців під царською Росією, пише про український „піемонт" в Галичині, про москвофілів і подає розвязку українського питання взагалі, але в рамцях автономії. Це останнє зрозуміле, коли зважити, що книжка видана в 1916 р. Ось цікаві вимки з цеї книжки.

"Many negleted nationalities have won recognition through the war, but the case of the Ukrainians is surely the strangest of all. A nation of thirty millions, and we had never heard its name! To be told that Ukrainians are the same as Ruthenes hardly enlightens our ignorance. Only the "equation" with "Little Russia" appears to explain their obscurity.

"But this facile explanation is precisely the inference we are meant to drawn from the name "Little Russian." That is why it has been invented by the "Muscovites."

"The Ukraine... stretches from West to East in a mighty zone all the way from Carpathians to the Volga — a zone distinguished as much by its soil as by its history.

"The strongest stimulant of nationality is repression, and the tension has grown so acute between Ukrainian and Muscovite, that now coalescence on any terms is probably out of question. Each will assert its separate individuality till the end of history.

"We shall do well—toponder the question of Ukraine. If the settlement's to be wisely and justly achieved (and if it is not, the future is unthinkable), it will need the fervent thought and unswerving goodwill, not only of the statesmen in council, but of every citizen of every country in Europe. It will need them without respite until the situation is saved."

П. Д.,
Филаделфія.

ТРЕБА АНГЛІЙСЬКИХ КНИЖОК ПРО УКРАЇНУ.

В моїй околиці є дві великі бібліотеки. В одній нема а в другій є всього 6 українських книжок. Зате є сотки польських і московських книжок. І є ріжні книжки про Польщу і Росію англійською мовою. А тут нас, Українців, є більше ніж Москалів, але наших книжок нема.

Та найгірше те, що нема книжок про Україну в англійській мові. А через те нема змоги Американцям запізнатися з нашою історією і культурою. Тому нашим черговим завданням в Америці повинно бути те, щоби подбати про негайне видання української історії англійською мовою, як і про також видання історії української літератури. На те мусять знайтися відповідні фонди. Про це повинні подбати наші народні установи і ввесь наш свідомий загал.

Иосиф Рурка,
Шікаго, Ілл.

Псевдонім.

— Я не позволю тобі, — кричить батько до дочки — щоби ти пішла на фільмову акторку! Не хочу, щоби моє чесне назвище було порозліплюване по всіх мурах!

— А я таки буду акторкою! Колиж вам, тату, це не влад, то я візьму собі ще й псевдоніма!

— Коли це зробиш, то я вас обоїх викину за двері!

ОБРАЗКИ ЗІ СТАМБУЛУ.

Туреччина тратить східній вигляд. Европеізується. Носити фез заборонено під карою смерти, вчать і вивчують латинську азбуку, серпанок, що ним жінки заслонювали собі лице аж до очей, зникає все більше.

Стамбул (а поправді тепер Істанбул), колишній Царгород або Константинопіль був столицею Туреччини до 1926 р. Відтоді стоїть він на другому місці, бо біля Анґори проектують новітнє місто, де покищо є лише державні будинки та кілька інших домів.

Византія — Царгород — Істанбул. Позавчора, вчора, нині.

В 330-му році Константин Великий визначив Византію столицею римського цісарства і від нього вона дістала назву: Константинопіль. Та не надовго, бо Турки виперли Римляни. Гагія Софія, колись християнська святиня, перемінилася в мошею. Кемаль баша, диктатор Туреччини, це теперішність із літаками, радіо, фільмами, мотоциклями, автами.

Та ще неодно подиблете в Істанбулі, що пригадує минувшину.

На воді стрічаються вітрильники з панцирними кружляками найновішої конструкції. В пристані бачите робітників, що двигають тягарі, в стародавньому турецькому одязі.

Магомеданські священики увихаються по майданах перед мошеями, а молодь уганяє на мотоциклях. По дорозі сидять із скриньками люди, що чистять обуву, ждуть гостей. При старій криниці черпають жінки з трудом воду, як і сотки літ тому.

Стамбул найцікавіша дільниця. Окружений розваленим муром, завершеним вежами. Головний із потрійних валів є теодозіянський мур, побудований в 413 році. Довгий 6 миль, сягає від Золотого Рога до моря Мармара.

Перед самими мурами починаються цвинтарі, довгі кілька годин ходу. Це гарний краєвид. На гробах пасуться кози. Нагробники стрункі, вищі як на метер. Згори наділ вкриті турецьким письмом. Цікаві ті написи, наприклад: „Цей чоловік помер на жолудкові болі. То був недобрий чоловік!"

І нині ще побачите на вулицях верблюжі каравани попри авта.

Три студенти верталися підхмелені нічю з імянин товариша. Були в веселому настрої. Заложилися за пять долярів, хто з них найгарніше заспіває. Коли стали співати, зявився наразі полісмен і каже:

— Панове, співаєте гарно, то що правда, то правда, мушу вас усіх записати собі і заплатите кожний кару.

Як полісмен відійшов, каже один із студентів:

— Чомуж то вигра вполіснег? Адже він зовсім не співав?!

Пані купує капелюх. Уже пробує Бог зна котрий. Крамничний помічниці вже вкучилося подавати їй капелюх за капелюхом.

— Прошу пані, це найгарніший капелюх цього сезону. Тому три дні зробили його по найновішому парискому моделі.

— А чи краска не злиняє на сонці? — питається пані.

— Алеж де там! — відповідає модистка — таж той капелюх був уже два роки на виставовому вікні!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN HUNGER MARCHERS.

In Eastern Europe another "Hunger March" is going on. A steady stream of Hunger Marchers—men, women and children—continue to cross the border into Poland and Rumania, fleeing from Soviet Russia.

Tey are fleeing because they fear death from starvation.

They are real hunger marchers, not merely demanding work or the increase of an inadequate dole, but people who have been facing death and have seen death around them.

Mr. Whiting Williams, the American journalist, writing in "Answers", February 24th, 1934, says:

"I saw with my own eyes the victims of famine. Men and women who were literally dying of hunger in the gutter. Have you ever seen a human being in the last stages of starvation? If you have done so once, you can never mistake the signs. The swollen faces and ankles which follow the breakdown of the body's normal functioning set the final seal of famine upon the emaciation of long-continued want..."

"'With good luck I hope to get through the coming winter', a Donetz railway laborer told me. 'But in my village, just over that hill, I have often seen my neighbors lying dead in the streets. I've counted twenty-five of them in one morning'..."

"Dead people in the streets! I found it difficult to believe. At last I mentioned it to a young woman who had given me information on other subjects.

'They make one last effort to get outside,' she explained, 'in the hope of finding or being given a crumb of bread. And then they are too weak and just drop.'

"A day or so later I saw an old man lying in the road on the outskirts of one of the steel towns. I have sufficient medical knowledge to know that he was dying, and that there was nothing which I, or anyone else, could do for him. But the worst memory I have brought out of Russia is the children. There was one youngster I saw in Kharkov. Half naked, he had sunk, exhausted, on the carriage-way, with the kerbstone as a pillow, and his pipe-stem legs sprawled out, regardless of danger from passing wheels."

And the Ukrainian papers published in Poland continue to report interviews with refugees who have fled into Poland during 1934. Fo instance, "Zinocha Dola", Kolomea, February 15th, 1934, reports interviews with some refugees who crossed the River Zbruch in Poland, wearing white sheets to disguise theselves on the snow and ice. They reported starving conditions in Ukraine under Soviet. One child with swollen body and legs, ate too much in this condition and died. All these reports disprove the propaganda statements that there has been no famine since the recent harvest. Incompetent harvesting, weeds, disorganization, physical weakness of the peasants due to undernourishment are some of the causes.

The Polish Government very often returns these unfortunate refugees to certain death in Soviet Russia.

UKRAINE UNDER SOVIET.

A very useful article entitled "Ukrainia Under Bolshevist rule" by I. Mazepa appears in the January issue of the "Slavonic Review". The article, which is well-documented, covers the history of Ukraine from the Revolution down to the present time, and in particular stresses the following periods:

1. The period of the military occupation of Ukraine.

2. The period of Ukrainization.

3. The Lliquidation of the Autonomous Rights of Ukraine. The legal inter-relationship between Soviet Ukraine and Soviet Russia is also dealt with.

"Answers", February 24th and March 3rd, 1934, contain two articles dealing with the Famine in Ukraine by an American journalist, Mr. Whiting Williams, who resently travelled across Ukraine under Soviet, and gives a vivid picture of the Famine conditions.

СПОРТ У КИТАЮ.

Усюди в Китаю розвивається спорт, хоч у краю тепер велика господарська скрута. Спортових майданів чимраз більше. Всюди подибаєте ґольфові й ситківкові (тенісові) грища, плавальні і т. д. Китайська молодь одушевляється спортом. Сотки літ Китаєць уважав усякий фізичний рух малозначним. Цікава пригода китайського хлопця, що був занятий у закордонного дипльомата. Він не міг надивуватися, як побачив, що його пан грає з приятелем у ситківку. Спитав свого пана, чому не найме собі двох кулів, щоби на переміну перекидали мячик через сітку.

Тепер ледви чи є яка провінція в Китаю, щоби не уладила бодай раз у рік свято, на якому спортовці пописуються всякими спортами. В кождому місті є новітні плавальні, і то в країні, якої населення відоме було з того, що боялося води. Тепер приготовляються в Китаю до III. Національного китайського Спортового Свята. Іде теж аґітація, щоби китайські спортовці були якнайчисленіше заступлені на Олімпійських Ігрищах в Німеччині в 1936 році. Китайці візьмуть теж участь в „Олімпії Далекого Сходу" в Манілі.

Китайський національний спортовий рух є чимсь більше, як забавою. Це перший вислів національного відродження.

Учитель хвилюється, що його ученики великі тумани. Раз каже він до найдурнішого:

— Бігай но до аптики та купи мені за пять центів розуму.

Хлопець був уже біля дверей, нараз обернувся та питається: — А маю сказати, що для пана професора?

ОРҐАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТНИКІВ.

Незабаром мине рік від нашого першого зїзду, котрим заінтересувалась ціла українська суспільність. На зїзді виголошено багато рефератів і ухвалено багато резолюцій, які по можности виконано. Та, на жаль, не всі професіоналісти, і ті, що покінчили університети чи колеґії, зголосили свої членські заяви. А чейже це повинно бути обовязком кождого інтеліґента поперти свою власну орґанізацію і дати приклад „меншому братови", як треба в таких справах поступати.

Відповідно до нашого статута маємо скликати другий зїзд, та всіх членів маємо заледви коло сотки. А знаємо, що наших професіоналістів й університетників, та тих, що покінчили колеґії, є в Америці і в Канаді понад 300.

Тому то отсею дорогою просимо всіх українських професіоналістів, університетників та тих, що покінчили колеґії, вписатися в члени новозаснованого **Українського Професіонального Товариства,** яке поставило собі за ціль згуртувати всі українські культурні сили в одну цілість — не входячи в їх релігійні, чи політичні переконання.

Просимо також своїх членів, щоби наклонили нечленів до приступлення до нашої орґанізації, бо в лучности сила і тільки в лучности будемо могти причинитися до загального добра, для неньки України, як теж і свого власного; бо коли будемо самолюбами, то нас наші браття Українці будуть також оминати.

Тих членів, що хотіли би виголосити промови на зїзді, просимо зголоситися та подавати теми своїх промов.

За Українське Професіональне Товариство:

Омер Е. Малицький, голова;
Д-р Г. Г. Скеґар, секретар.

Всяке листування просимо адресувати:

Dr. H. G. Skehar,
1658 Chicago Avenue,
Chicago, Ill.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

На голодних.

Канцелярія епископа української православної церкви переслала через секретаря о. Івана Гундяка до Обєднання жертви на голодуючих на Великій Україні, в день жалоби в таких парохіях:

Картерет, Н. Дж.	$6.00
Шікаґо, Ілл.	6.00
Лител Фолс, Н. Й.	4.60
Честерфілд, Конн.	3.22
Разом	$19.82

СЕЙНТ ЛУІС, МО.

На визвольну боротьбу.

„Переслано через Обєднання 16 долярів. Ця сума була зібрана доб. В. Щупляком на похороннім обіді за спомин душі бл. п. Стефана Левицького. Жертводавці призначили цю суму на боєву акцію.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

З ювилею на народні потреби.

Дня 1 березня членниці тов. У. А. Горожанок зладили милу несподіванку для одної з товаришок, пані Рибакової. Влаштували чайний вечерок з нагоди 25-літнього ювилею вінчання, а заразом вручили її подарунок з багатьома желаннями. Пані Рибакова була глибоко зворушена такою радісною несподіванкою, що аж сльози зявилися в її очах. Вона щиро дякувала за це членицям і бажала всім діждатись такої самої щасливої хвилі. Вечір пройшов серед загальної веселости, співів та жартів. На просьбу пані Рибакової, що сама жертвувала $5 на пресовий фонд „Жіночої Долі", присутні зложили такі жертви: п. Рибак, 2 дол.; по 1 дол.: В. Рутецька, Слободян, Е. Рій, Андрушко, Штоґрин, Шмельська, а решта по 50 ц. Зібрано 20 долярів, які вислано до краю через Обєднання. Це вже в нас третя з черги така „оказія" влаштовування таких забав у своїм кружку; вона має подвійну користь: матеріяльну, бо збирається на народні цілі, і моральну, бо затіснюється дружні взаємини між членицями, затирається ворожнечу, а в наслідок за тим іде більша охота до праці в товаристві і до жертв.

О. Ш.

ОБОРН, Н. Й.

На народні потреби.

Українська греко-католицька парохія переслала через Обєднання 30 долярів доходу з Листопадового Свята. Гроші призначені так: 20 дол. на інвалідів і 10 дол. на Рідну Школу.

М. Курій.

ФІНІКСВІЛ, ПА.

Діти Рідній Школі.

Школярі української греко-католицької парохії переслали через Обєднання коляду в сумі 9 долярів на Рідну Школу.

ВЕБСТЕР, МАСС.

На Рідну Школу.

Гром. Антін Лемешка переслав через Обєднання 5 долярів як коляду на Рідну Школу.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ЗІ СЕЛА БОВШІВ, ПОВІТ: РОГАТИН.

На рідній землі наш нарід не піддається. Наша молодь стоїть твердо при наших самостійних і державницьких ідеалах і за те йде на смерть, або до ляцьких тюрем. І молодь нашого села не осталась позаду. І вона теж обстоює права.

Дорогі Браття! Ви певно знаєте добре імена тих, що сидять по тюрмах, або тих, що вже вийшли на волю. Це та наша молодь, що її обжаловують Ляхи за участь в революційній акції, в приналежности до Орґанізації Українських Націоналістів. Хто не ті наші жертви, можете довідатися і від підписаного, якщо напишете до нього й про це спитаєте.

А тепер берімся всі за збірку жертв на допомогу тим нашим борцям, отим жертвам польської неволі.

Микола Цимбалістий,
син Луця.

16 R. R. Avenue, Babylon, N. Y.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(73)

Князь звернувся до Тарзана та заговорив кілька слів, мамлячи язиком незрозумілі слова. Тарзан поважно похитнув головою. Кальфастобан, сторож, почухався в голову, здивований здібністю Тарзана розуміти таку „мову". Тарзан хотів сміятися зі смілого підступу приятеля, але не мав відваги.

„Скажи йому", сказав Кальфастобан, „що його пан, Зоантрогаго, післав по нього. Спитайся його, чи він добре розуміє, що як він буде лінивий, не буде слухати або буде відгрожуватися, то його покарають смертю". Комодофльоренсаль удав знову, що він передав ці слова, вживаючи довгої низки незрозумілих звуків.

„Скажи йому", сказав Тарзан англійською мовою, якої, очевидно, ніхто не розумів, „що при першій нагоді розібю череп свому панови". Комодофльоренсаль вислухав уважно. „Великан каже, що він дуже рад служити такому шляхотному панови", князь переклав.

„Він хоче тільки одного", сказав накінець князь. „Він хоче, щоби я мав право йти з ним, щоби я міг йому пояснити прикази пана". Тарзан тепер зрозумів, як Комодофльоренсаль набудуче хотів обійти трудноші. „Його просьбу вволено", сказав сторож, „Вас обох заберуть перед Зоантрогага. Йдіть".